

מאמרי
ומקנה רב; אלה מסעי
ה'תשמ"א

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ מטות-מסעי, ראש-חודש מנחם-אב, ה'תשפ"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לזכות

הילדה סימא שתחי

ליום הולדתה ח' אייר ה'תשפ"ה

ולזכות אחי ואחותה

שלום וחי' שיחיו

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יצחק פרץ וזוגתו מרת רחל טמרל שיחיו פלדמן

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' דוד וזוגתו מרת לאה שיחיו פלדמן

הרה"ת ר' פרץ אוריאל וזוגתו מרת רבקה שיחיו בלוי

מרת מוסיא שתחי פלדמן

הרה"ת ר' שרגא פייטל וזוגתו מרת עדה שיחיו סודקביץ

הרה"ג הרה"ת ר' טובי' וזוגתו מרת חנה פרומט שיחיו בלוי

הרה"ת ר' אליהו פרץ וזוגתו מרת שושנה רייזל שיחיו זילברשטרום

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תשפ"ה.

שהחיינו וקיימנו והגיענו

הננו שמחים לבשר

כי ניתן להשיג את הספר

תורת מנחם כרך פד

הכולל את מאמרי דא"ח ושיחות קודש

מחג הפסח עד ט"ו תמוז ה'תשל"ו

*

כן ניתן להשיג את פ"ג כרכים הראשונים
ואת סדרת ספרי המאמרים תשי"א – תש"מ

בחנויות הספרים המובחרות

ובחנויות הספרים קה"ת בארה"ב ובאה"ק

www.lahak.org

או בטלפון: בארה"ב 718-604-2610 ; באה"ק 03-9606-018

©

Published and Copyright 2025 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5785 • 2025

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

[י"ג אדר, ה'תשי"ח]

הרב הגדול עובדי

צפרו (מרוקו)

בוודאי מכיר כת"ר בנחיצות הגדולה שהרב חייקין יישאר במרוקו להמשיך עבודתו החינוכית דתית הכי חשובה. ולכן בקשתי שכת"ר ינצל כל אפשרותו לטובת הנ"ל, אשר אני מכירו אישית זה הרבה שנים, ולמד והוסמך בשיבתי דפה.

בכבוד ובברכה לפורים שמח ולבשורות טובות

מנחם שניאורסאהן ליובאוויטש

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ מטות־מסעי, ראש חודש מנחם־אב הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמרים ד"ה ומקנה רב גו', שנאמר בהתוועדות ש"פ מטות, מבה"ח מנחם־אב, וד"ה אלה מסעי גו', שנאמר בהתוועדות ש"פ מסעי, ראש חודש מנחם־אב ה'תשמ"א — הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות־קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

עש"ק ור"ח מנ"א, ה'תשפ"ה

שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

ברוקלין, נ.י.

מצילום המברק.

הרב עובדי: הרב דוד (מסעוד) עובדיה, רבה של צפרו וגם כיהן כרב בערים רבאט, פאס ומרקש במרוקו. אגרת נוספת אליו — אג"ק ח"ז אגרת ב"ה. שהרב חייקין: הרב עזריאל חייקין.

יישאר במרוקו להמשיך עבודתו כו': ה' בשליחות כ"ק אדמו"ר בכמה ערים במרוקו משנת תשט"ו. בחודש שבט תשי"ח הגיעה אליו ידיעה שהממשלה המרוקאית החליטו לגרשו מהמדינה בתואנה שהוא עוסק בשידול לעלי' לאה"ק. כ"ק אדמו"ר השתדל רבות בענין זה במברקים לשגריר ארה"ב במרוקו, וקונסול ארה"ב בקזבלנקה, בהם כתב שהוא מכיר את הרב חייקין כבר הרבה שנים, ועבודתו היא רק בחינוך דתי ומגדל דור צעיר שומרי חוק וכו'. אך ללא הועיל והשלטונות גירשו אותו מהמדינה.

ה) **והנה** תכלית המסעות היא לבוא אל ירדן יריחו, שיריחו שהיא מנעולה של ארץ ישראל⁴⁶, היא בחי' ריח⁴⁷, ובכללות עם ישראל הרי זה ענינו של משיח צדקנו, עליו נאמר⁴⁸ והריחו בירת ה' ולא למראה עיניו גוי' ולא למשמע אזניו גוי'⁴⁹, כי אם מורח ודאין⁵⁰, שריח הוא דבר שהנשמה נהנית ממנו⁵¹, היינו ששייך בעיקר לנשמה, ומ"מ נמשך מבחי' הריח למטה ממנו, למראה עיניו ולמשמע אזניו. וזהו גם שלע"ל יהי' גילוי אלקות בכל העולם, כמ"ש והיתה לה' המלוכה⁵², והי' ה' למלך על כל הארץ גוי' ה' אחד ושמו אחד⁵³, כשם שאני נכתב כך אני נקרא (כדאיתא בגמרא⁵⁴), והיינו, שכשם שהי' גילוי שם המפורש (נקרא כשם שנכתב) ע"י הכהן גדול בקודש הקדשים ביוהכ"פ, אחת בשנה⁵⁵, שזהו"ע גילוי בחי' היחידה (דאחת היא בחי' יחידה⁵⁶) בזמן (אחת בשנה), במקום (קדה"ק), ובישראל (כה"ג), כך גם לע"ל, בביאת משיח צדקנו, בחי' היחידה⁵⁷, יהי' הגילוי גם בכל העולם באופן דכשם שאני נכתב כך אני נקרא (כדברי הגמרא⁵⁴, ומהגמרא יומשך למטה בעולם), וכמ"ש⁵⁸ אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, במהרה בימינו ממש.

(55) ס"פ תצוה. אחרי טז, לד. וראה ד"ה בסוכות תשבו תשל"ח (תו"מ סה"מ תשרי ע' קלז ואילך).
(56) תוד"ה עד אחת — מנחות יח, א.
(57) ראה רמ"ז לזהר ח"ב מ, ב. ח"ג רס, ב. סה"מ תרל"ה ח"א ע' רסו. תרח"ץ ע' ר. תרצ"ט ע' 207.
(58) צפני' ג, ט. רמב"ם הל' מלכים ספ"א. וראה לקו"ת שם פט, ריש ע"ג.

(46) ראה במדב"ר פט"ו, טו.
(47) לקו"ת פרשתנו פט, ב. צא, א.
(48) ישע"י יא, ג.
(49) לקו"ת שם פט, ב. צ, סע"ד.
(50) סנהדרין צג, ב.
(51) ברכות מג, ב.
(52) עובדי' א, כא.
(53) זכרי' יד, ט.
(54) פסחים נ, א.

תוכן המאמרים

ומקנה רב, ש"פ מטות, מבה"ח מנחם-אב

הטעם שבני גד ובני ראובן בחרו בעבר הירדן, שהיתה ארץ מקנה — לפי שרצו להיות בהתבודדות מהעולם, ע"ד המבואר בנוגע לחילוק בין יוסף לשבטים, שכיון שהשבטים היו בבחי' מרכבתא תתאה שבבי"ע, הוצרכו להיות בהתבודדות והבדלה מהעולם, ולא כמו יוסף, נשמה דאצילות, שבהיותו בעולם הי' יכול להיות מרכבה לאלקות. וזהו גם החילוק בין עובדי ה' בגופם (עובד אלקים), לעובדי ה' בנשמתם (עובדי הוי').

הקדמת ענין המס"נ — חלוצים תעברו — לעבודה בבירור הגוף וכיבוש עבר הירדן, והיתרון שנעשה עי"ז גם אצל עובדי ה' בנשמתם, ושייכותה לעבודה בזמן הגלות.

שכט

אלה מסעי, ש"פ מסעי, ראש חודש מנחם-אב

ענין מ"ב המסעות הוא כללות עבודת האדם במשך כל ימי חייו, ובפרטיות יותר בכל יום, שצ"ל באופן של עלי' בקודש, ועד לעלי' שלא בערך, בבחי' יצי"מ, שזוהי העבודה דק"ש, שסיומה בענין יצי"מ. ולכן מספר המסעות הוא מ"ב, שקשור עם שם מ"ב, שענינו עזר וסיוע בעבודת ההעלאה מלמטה למעלה.

הנתינת כח לענין המסעות הן מבחי' משה, שושבינא דמלכא, שפועל ההמשכה מלמעלה למטה, מוצאיהם למסעיהם, והן מבחי' אהרן, שושבינא דמטרוניתא, שפועל ההעלאה מלמטה למעלה, מסעיהם למוצאיהם.

שלג

ר"ע". והיינו, שרעמסס מרמז על כלי העיכול, שעז"נ³⁷ מלי כריסי' זיני בישי, כי עיקר ענין מלי כריסי' הוא ע"י כלי העיכול, ועז"נ³⁸ וישמן ישורון ויבעט. וזהו ענין המסע הראשון, ויסעו מרעמסס, שהיא העלי' מהמקום דוישמן ישורון ויבעט. ואח"כ באים שאר המסעות, עד שבאים אל ירדן יריחו.

(ד) **והנה** ידוע שכל עבודה צריכה נתינת כח וסיוע מלמעלה, וזהו³⁹ מ"ש ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם⁴⁰, דמשה הוא שושבינא דמלכא⁴¹, שהוא הממשיך כח מלמעלה, והממשכה היא ממוצאיהם, היינו ממקור ומוצא הנשמות, אל מסעיהם, למטה מטה. וממשיך ואלה מסעיהם למוצאיהם, שע"י נתינת כח זו באה העבודה דמסעות אלו מלמטה למעלה, שזהו ע"י אהרן, שושבינא דמטרוניתא⁴², שהוא המעלה את נשמות ישראל, כמ"ש⁴² בהעלותך את הנרות גו', ועד אלה מסעיהם למוצאיהם, שעולה למעלה מעלה עד לבחי' מוצאיהם, כמ"ש⁴³ והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה.

וזהו גם מ"ש אלה מסעי גו' ביד משה ואהרן, כיון שבענין המסעות יש צורך בנתינת כח הן מבחי' משה, שושבינא דמלכא, והן מבחי' אהרן, שושבינא דמטרוניתא. וענין זה נאמר גם על המסעות שלאחרי מיתת אהרן בהר ההר, לפי שהפעולה שפעל אהרן במסעות שלפניו נמשכת ופועלת פעולתה גם על המסעות שלאח"ז, ע"ד הידוע שבכל המצוות שהאדם עושה נשאר מהם רושם ופעולה על הזמן שאחר עשיית המצוה. וכמו ברכת התורה שמברכים פעם אחת ביום (בבוקר), וברכה זו נמשכת על כל היום, שגם כשמפסיק באמצע היום מלימוד התורה, הנה אף שההפסק הוא ע"פ תורה, כגון שמפסיק לעשיית מצוה או להנהגת דרך ארץ ע"פ תורה, מ"מ אינו צריך לברך עוה"פ ברכת התורה, לפי שהברכה שבירך בבוקר נמשכת על כל היום⁴⁴. וכן הוא בכמה מצוות, ובכללות הוא בכל המצוות, וכמ"ש בתניא⁴⁵ שהיחוד הנעשה ע"י קיום המצוות הוא יחוד נצחי לעולם ועד.

בס"ד. ש"פ מטות, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשמ"א

(הנחה בלתי מוגה)

ומקנה רב ה' לבני ראובן ולבני גד גו' ויראו את ארץ יעזר גו' והנה המקום מקום מקנה ויבואו בני גד ובני ראובן ויאמרו גו' יותן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוזת וגו'. ועל זה השיב להם משה בדברי תוכחה, ולבסוף אמר להם אם תחלצו לפני ה' גו' והיתה הארץ הזאת לכם לאחוזת וגו'.² וצריך להבין³, למה בחרו בני גד ובני ראובן בעבר הירדן דוקא. ובפרט שהי' זה בסוף שנת הארבעים, אחרי ששמעו כו"כ פעמים את מעלת ארץ ישראל, ואעפ"כ בחרו בעבר הירדן. והגם שאמרו והנה המקום מקום מקנה גו' ולעבדיך מקנה⁴, מ"מ, הא גופא דורש ביאור, מהו הענין שדוקא להם ה' מקנה רב, ולכן בחרו בעבר הירדן. גם צריך להבין³, מה תלוי זה בכיבוש הארץ דוקא, שהתנה עמהם (משה) שאם תחלצו לפני ה' גו' ונכבשה הארץ לפני ה'⁵, אז דוקא והיתה הארץ הזאת (עבר הירדן) לכם לאחוזת.

(ב) **אך** הענין הוא, דהנה, מה שחלק מהשבטים נטלו חלקם בארץ ישראל, מעבר הירדן מערבה, וחלקם (בני גד ובני ראובן וכו') נטלו חלקם מעבר הירדן מזרחה, הרי זה תלוי בכללות ההפרש באופן עבודתם. ובהקדים, שידוע⁶ ההפרש בין יוסף לכל השבטים, שהשבטים היו רועי צאן, כמ"ש⁷ רועה צאן עבדיך, והיינו שבחרו להם עבודה כזו שלא תבלבל אותם מדביקותם באלקות, שהרי הרועה הוא בהתבודדות מן העולם שמסביבו (ועד שהוא מובדל גם מהצאן, שרועים מעצמם, והוא רק משגיח עליהם באופן מקיף), ולכן היו השבטים רועי צאן [וכן האבות, שהן הן המרכבה⁸, שכל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז כו' (כמבואר בתניא⁹)], כדי שיוכלו להיות מרכבה לאלקות

רנח [רפא] ואילך; המשך תרס"ו ע' שטו
[תיח] ואילך. וראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן
תקס"ה ח"א ע' קצב ואילך. תו"ח ויחי רמב,
ד ואילך. סה"מ תרל"ג ח"א ע' סג ואילך.
עזר"ת ע' קג ואילך. תרפ"ח ע' כג ואילך.
(7) ויגש מז, ג.
(8) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.
(9) פכ"ג.

(1) פרשתנו לב, א-ה.
(2) שם, כ"כב.
(3) ראה רד"ה ומקנה רב תרס"ו (המשך
תרס"ו ע' שח [תי]).
(4) שם, ד.
(5) שם, כב.
(6) בהבא לקמן — ראה רד"ה הנ"ל
באזה"ת פרשתנו ע' א'שלט; סה"מ תרכ"ט ע'

(41) זהר ח"א רסו, ב. ח"ב מט, ב. ח"ג כ,
א (ברע"מ). נג, ב. ערה, ב (ברע"מ).
(42) בהעלותך ח, ב. וראה לקו"ת
בהעלותך כט, ג ואילך.
(43) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האזינו.
(44) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סמ"ז ס"ז.
(45) פכ"ה (לב, א).

(37) ברכות לב, א.
(38) האזינו לב, טו. ברכות שם.
(39) ראה לקו"ת פרשתנו שם צא, ד
ואילך, צג, ד. צה, ד. אוה"ת שם ע' א'שנח.
א'שסד ואילך. סה"מ תרע"ח ע' שסה.
(40) פרשתנו שם, ב.

גם בהיותם בעוה"ז כו'. משא"כ יוסף שהי' טרוד בעסקיו, כמ"ש¹⁰ ויבוא הביתה לעשות מלאכתו (המלאכה שלו), וגם מלאכתו של פוטיפר שהי' שר הטבחים לפרעה מלך מצרים, ואח"כ הי' משנה לפרעה מלך מצרים¹¹ (שהי' מושל בכיפה¹²), ועד שנאמר בוי¹³ ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו גו', וכל הארץ באו מצרימה לשבור אל יוסף¹⁴, וכיון שצ"ל נשאת ונתת באמונה¹⁵, הרי כל עסקיו של יוסף בענינים אלו היו באמונה כו', ואעפ"כ לא הי' לו מזה שום מניעה בעבודתו, שגם בעת טרדתו בעניני העולם, הי' בשעת מעשה מרכבה לאלקות. וזהו שיוסף הוא למעלה מהשבטים, כמ"ש¹⁶ משתחווים לי, לפי שהיתה בו המעלה שהי' יכול להיות מרכבה לאלקות גם בהיותו טרוד כו'. ולכן כתיב¹⁷ ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו, עד שחשבו שהוא איש מצרי, לפי שמצד אופן עבודתם לא יכלו להכיר שגם בשעת הטרדה בעניני העולם הי' יוסף מרכבה לאלקות. וזהו גם מ"ש¹⁸ ואלה תולדות יעקב יוסף, שהי' עיקר תולדותיו, וכל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף¹⁹, לפי שיוסף הוא למעלה מכל השבטים.

וביאור הענין הוא, דהנה השבטים הם בבחי' מרכבתא תתאה שבעולמות ב"ע²⁰, שעז"נ²¹ ומשם יפרד גו', היינו שבעולמות ב"ע יש ענין של פירוד כו', וצ"ל פרישה והבדלה מן הרע, ולכן היו רועי צאן, כדי שיהיו בהתבודדות והבדלה מעניני העולם. אמנם יוסף הי' נשמה דאצילות, שאצילות הוא עולם האחדות²², והיינו, שאף שיש בו כל הענינים שבב"ע, וכדיוק הלשון ומשם יפרד, היינו שהמקור לכל הענינים שבב"ע הוא באצילות, מ"מ, שם הם באופן של אחדות לגמרי, בבחי' ביטול לאלקות. ולכן הי' יכול להיות מרכבה לאלקות גם בהיותו עסוק בעניני העולם, שלא הטרידו אותו, לפי שמצד נשמתו, נשמה דאצילות, הנה גם עניני העולם הם אלקות.

- (10) וישב לט, יא. וראה תרגום אנקלוס
(11) פרש"י מקץ שם, מב. לאדמו"ר האמצעי כט, ד [עו, א] ואילך.
(12) ראה מכילתא בשלח יד, ה. זח"ב ו, ולהצ"צ ח"א ע' קסח ואילך.
(13) מקץ מא, מד.
(14) שם, נז.
(15) שבת לא, א.
(16) וישב לז, ט.
(17) מקץ מב, ח.
(18) וישב שם, א. וראה ביאורי הזהר
(19) פרש"י עה"פ, מב"ר פפ"ד, ו.
(20) ראה תו"א ויצא כד, א.
(21) בראשית ב, י. וראה תו"א בראשית ו,
ב. וישב כז, ד. ובכ"מ.
(22) ראה זח"ג (רע"מ) פג, א.

של העלאה מלמטה למעלה, וזהו גם ענין מ"ב המסעות, דכיון שענין המסעות הוא עלי' מלמטה למעלה, הרי זה שייך לשם מ"ב, שקשור עם מספר מ"ב.

והנה העלי' מדרגא לדרגא בענין המסעות צריכה להיות באופן שלא בערך מדריגתו הקודמת, שהרי כל זמן שיש לו איזו שייכות למדריגתו הקודמת, אין זה נקרא בשם נסיעה אמיתית²⁵. וזהו גם מ"ש אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים, לפי שכל מדריגה שעולה ממנה היא בבחי' מצרים לגבי המדריגה שלאחרי', ולכן המסע ממנה נקרא יציאת מצרים²⁶. ובעבודת האדם בכל יום הו"ע העבודה דק"ש²⁷ [שהיא הכנה לתפלה, דעיקר התפלה היא תפלת העמידה, כעבדא קמי מרי²⁸], שזהו מה שאומרים בסיום ק"ש אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים²⁹ (כמבואר בתניא³⁰ ובדרושים המבארים ענינים אלו³¹). וזהו גם מה שהפרשה ראשונה דק"ש (שהיא עיקר ענין ק"ש, ולגבי כמה ענינים מספיקה פרשה זו, כמו בליל שימורים³² וכיו"ב) יש בה מ"ב תיבות, לפי שענינה הוא העלי' שע"י שם מ"ב. ובזה גופא יכול להיות שדרגת הקדושה שעומד בה היום נקראת מצרים לגבי הדרגא שלאחרי', דאף שהוא במצב של מס"נ, מ"מ הרי זה נקרא מאדך, מאד שלך³³, וכיון שהקב"ה הוא א"ס, הרי יכול לעלות למעלה מזה עד א"ס.

(ג) **והנה** במסע הראשון נאמר³⁴ ויסעו מרעמסס גו'. וי"ל בדא"פ ענינו בעבודת האדם, ע"פ המבואר בל"ת להאריז"ל ר"פ שמות, וז"ל: "להיות כי ע' פנים לתורה³⁴, וא' מהם הוא רמז, והנה ירדת ישראל למצרים הוא רומז אל הולד בעודו תוך בטן אמו בין המצרים ההמה", וממשיך שם: "את פיתום³⁵ הוא הפה, כי שם כל התאות להתחזק בו את היצה"ר לאכול ולשתות, וזהו פיתום פ"י תהו"ם³⁶, כי אומר הב לאכול ולשתות וכו', ואת רעמסס³⁵ שהוא המסס לעכל המאכל, והוא מס"ס

- (25) ראה לקו"ת שלח לח, ד. לקו"ש שם
(26) ראה גם לקו"ת פרשתנו שם פט, ב. ואילך. וש"נ.
(27) ראה אה"ת שם ע' א'שסד.
(28) שבת י, א.
(29) שלח טו, מא.
(30) ספמ"ז. וראה גם אה"ת שם ע'
(31) ראה אה"ת שם ע' א'שנו ואילך. ע'
(32) ראה זהר ח"א מז, ב. ח"ג כ, א. רטז, א. רכג, א. במדב"ר פ"ג, טז.
(33) שמות א, יא.
(34) שמו"ר פ"א, י.
(35) ראה לקו"ת שלח מח, ב. מט, ב.
(36) רמ"א או"ח סו"ס תפא. שו"ע אדה"ז שם.
(37) תו"א מקץ לט, ד. סהמ"צ להצ"צ קכג, ב. קס, ב. ובכ"מ.
(38) ראה תו"א ויצא כד, א.
(39) בראשית ב, י. וראה תו"א בראשית ו,
ב. וישב כז, ד. ובכ"מ.
(40) ראה זח"ג (רע"מ) פג, א.

שנה¹², והמשכן שעמד ל"ט או מ' שנה¹³, הנה הכל ביחד לא יגיע למשך זמן הגלות. וכיון שהתורה היא חיינו ואורך ימינו¹⁴, בהכרח לומר שההוראות שבה שייכות גם במשך זמן הגלות, שהוא מרובה בכמות משאר הזמנים. ומזה מובן, שגם בענין המסעות יש הוראה נצחית לכל אחד ואחת ובכל זמן, כולל ובמיוחד בזמן הגלות.

(ב) **והענין** הוא, דהנה ידוע¹⁵ שענין המסעות ישנו בעבודת כל אחד מישראל, שבמשך ימי חייו עובר את מ"ב המסעות. והיינו, שמיד כשנולד אזי יוצא מארץ מצרים, כי בהיותו בעיבור (בבטן אמו) הוא בבחי' גלות (מצרים) הנמשל לעיבור¹⁶, ובמשך ימי חייו הוא נוסע מדרגא לדרגא, עד שבהגיעו למאה ועשרים שנה, אזי בא אל ארץ החיים העליונה. ועד"ז בפרטיות יותר בכל יום¹⁷, שבתחלת היום הרי זה כאילו נולד מחדש¹⁸, שזהו"ע המסע הראשון, ובסוף היום כשאומר בידך אפקיד רוחי¹⁹ עולה נשמתו למעלה לשאוב לה חיים (כדאיתא בפדר"א²⁰), שזהו"ע המסע האחרון. וכללות ענין המסעות בעבודת האדם הוא שצריך להעלות בקודש²¹, לעלות מדרגא לדרגא בעבודתו בקדושה גופא, והיינו, שנוסף לכך שמיד בצאתו לאויר העולם ה"ה בבחי' קדושה, שיש לו גוף קדוש, ואז היא גם תחלת כניסת נפש הקדושה²², צריך להוסיף ולהעלות בקודש, היינו, להיות במצב של עלי' מדרגא לדרגא בקדושה גופא כו'. ועד"ז בכל יום ויום צ"ל עבודתו בבחי' עלי' מדרגא לדרגא, בבחי' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה²³, עד שבסוף היום עולה נשמתו למעלה לשאוב לה חיים ממקור החיים העליון.

ובזה יובן גם מה שמספר המסעות הוא מ"ב, כמבואר בקבלה²⁴, ששם מ"ב הוא השם שענינו להיות לעזר וסיוע ונתינת כח בכל עבודה

(12) יומא ט, א. (13) ראה לקו"ש חל"ב ע' 31 ובהערה 31* (14) נוסח תפלת ערבית. (15) דגל מחנה אפרים ריש פרשתנו בשם הבעש"ט. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 225. (16) ראה ל"ת להאריז"ל ר"פ שמות (הובא להלן במאמר). תו"א ר"פ וארא. (17) ראה אוה"ת פרשתנו ס"ע א'שנב. ע' א'שנו ואילך. ע' א'שג. (18) ראה איכ"ר פ"ג, ח. מדרש תהלים כה, א. שו"ע אדה"ז או"ח רס"ד. (19) תהלים לא, ו. (20) פי"ב. ב"ר פי"ד, ט. וראה ד"ה אתם נצבים תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע' א'קלה [ח"ה ע' א'תקנז]). סה"מ קונטרסים ח"ב תמב, ב. ובכ"מ. (21) ראה ברכות כה, א. וש"נ. (22) ראה ספר השיחות תנשא ח"א ע' 135 הערה 71. (23) לשון הכתוב — ויצא כח, יב. (24) ראה פרי עץ חיים שער הקדישים רפ"ב. לקו"ת פרשתנו פט, ג. צב, ב. צה, ג ואילך.

והענין בעבודת האדם, דהנה ידוע²³ שיש ב' בחינות בעובדי ה', עובדי ה' בנשמתם ועובדי ה' בגופם. עובדי ה' בגופם, הרי הגוף תופס מקום אצלם, ומתעסקים עמו, ולכן ה"ה מבלבל אותם, וצ"ל פרישות מעניני הגוף, שזהו ענין הנדרים שהוא סייג לפרישות²⁴, כדי שלא יתבלבלו בעבודתם. אמנם עובדי ה' בנשמתם הם למעלה מזה, ולכן הגוף אינו מבלבל בעבודתם, ואדרבה, מצד נשמתם יכולים הם להעלות גם את הגוף, וכמו החכם שהוא עוקר את הנדר²⁵. ובפרטיות יותר הוא ההפרש בין עובדי אלקים (שזוהי העבודה שמצד הגוף) ועובדי הוי' (שזוהי העבודה שמצד הנשמה)²⁶.

(ג) **ובזה** יובן ההפרש בין בני גד ובני ראובן וכו' לשאר השבטים, דשאר השבטים היתה עבודתם בבחי' עובדי ה' בנשמתם, ולכן היו יכולים לבוא לארץ נושבת, היינו בהתלכשות בדברים גשמיים, משא"כ בני גד ובני ראובן וכו' שהיו אנשי מקנה, רועי צאן, היו צריכים ארץ מקנה דוקא, משום שעבודתם היתה באופן כזה שצריכים להיות בהתבודדות מהעולם, ולכן בחרו בעבר הירדן דוקא.

ובזה יובן גם מה שהתנה משה עמהם שיעברו חלוצים כו', ודוקא אז תהי' ארץ עבר הירדן להם לאחווה, דלהיות שעבודתם היתה בבחי' עובדי ה' בגופם, לכן, כדי שיוכלו לברר ולזכך ולהעלות גם את עבר הירדן, שהיא בכלל שאר הארצות לגבי ארץ ישראל [וכדאיתא במדרש²⁷ (הובא בדרושים²⁸) שארץ ישראל מקודשת מכל הארצות, וארץ כנען מקודשת מעבר הירדן, והיינו, דאף שעבר הירדן היא בכלל ארץ ישראל לגבי שאר הארצות (שיש בה קדושת הארץ לגבי כמה דינים כמו תרומות ומעשרות וכו'²⁸)], הרי היא בכלל שאר הארצות לגבי ארץ ישראל, ארץ שרצתה לעשות רצון קונה²⁹], היו צריכים להחליץ חושים בכיבוש הארץ, שהו"ע המס"נ, עבודה שלמעלה ממדוה"ג, ועי"ז דוקא יוכלו לברר את גופם כראוי, עד שארץ עבר הירדן תהי' להם לאחווה. ועוד זאת, שעיי"ז יתוסף גם בעבודת שאר השבטים בארץ ישראל, כי ע"י העבודה דעובדי ה' בגופם בבירור הגוף, משכא דחויא³⁰, נעשה יתרון גם

(23) המשך תרס"ו ע' קנח [רח] ואילך. (24) אבות פ"ג מ"ד. וראה לקו"ש ח"ה ע' 191 הערה 32. (25) כתובות עד, ב. (26) ראה המשך תרס"ו שבהערה 6. (27) במדבר פ"ז, ח. (28) ראה אנציקלופדי תלמודית ערך ארץ ישראל ע' רה. וש"נ. (29) ב"ר פ"ה, ח. (30) ראה זח"א לו, ב. תניא פל"א (מ, ב).

בעובדי ה' בנשמתם, ע"ד המבואר בפ"י מ"ש³¹ משכני אחריו נרוצה, נרוצה לשון רבים, שע"י בירור נה"ב נעשה יתרון גם במרוצת נה"א.

(ד) ויש לומר (בדא"פ), שזהו גם תוכן ענין העבודה עתה בזמן הגלות ובפרט בימי בין המצרים, שע"י עבודתנו בזמן הגלות ובחור"ל, אשר מפני חטאינו גלינו מארצנו³² (בעיקר מארץ ישראל הרוחנית, וגם מארץ ישראל הגשמית), הנה עי"ז נעשה הבירור גם בחור"ל, מחוץ לדרגת ארץ שרצתה לעשות רצון קונה, והוא ע"י הקדמת העבודה דמס"נ, ע"ד הנ"ל בכיבוש הארץ. ועי"ז זוכים גם לכיבוש עבר הירדן, כמ"ש³³ כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך, ארץ קניזי וקדמוני³⁴, שלכמה דעות³⁵ קאי על ארץ עמון ומואב כו' שבעבר הירדן, וכמבואר ענינם בעבודה הרוחנית בד"ה אל תצר את מואב לאדמו"ר האמצעי³⁶. ויה"ר שנזכה בקרוב ממש לקיום היעוד כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך כפשוטו, ארץ קניזי וקדמוני, בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

פמ"ה (סד, ב). רפמ"ז.
 (31) שה"ש א, ד. ראה לקו"ת ויקרא ב, ד. ה"א. ב"ר ספמ"ד. פרש"י לך לך טו, יט. דברים ב, ה. וראה לקו"ש חכ"ח ע' 214.
 (32) תפלת מוסף דיו"ט.
 (33) פ' ראה יב, כ.
 (34) ספרי עה"פ. פרש"י שופטים יט, ח.
 (35) ב"ב נו, א. ירושלמי שביעית פ"ו.
 (36) נדפס במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים בתחלתו.

בס"ד. ש"פ מסעי, ר"ח מנחם-אב, ה'תשמ"א

(הנחה בלתי מוגה)

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים גו' ביד משה ואהרן.¹ וידוע הדיוק בזה (בלקו"ת², וכן בדרושי רבותינו נשיאינו בדורות שלאח"ז³, עד לדרושי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו), להבין לשון אלה מסעי, שהוא לשון רבים נדקאי על כל מ"ב המסעות עד בואם אל ירדן יריחו⁴], וכתוב אשר יצאו מארץ מצרים, והרי מארץ מצרים הוא רק יציאה ונסיעה ראשונה שנסעו מרעמסס לסוכות⁵. גם להבין מ"ש ביד משה ואהרן, וגם, שהרי קצת המסעות היו אחרי מות אהרן (וא"כ, איך אפשר לומר אלה מסעי גו' ביד משה ואהרן, היינו שכל המסעות, גם אלה שלאחרי הר ההר ששם מת אהרן⁶, היו ביד משה ואהרן). וגם צריך להבין, מהו הענין שכל מ"ב המסעות נפרטו בתורה, שהתורה היא נצחית⁷, היינו שהיא הוראה נצחית בעבודת כל אחד ואחת מישראל בכל מקום ובכל זמן⁸. וכמובן ממ"ש בהתחלת עשה"ד⁹ אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך גו', בלשון יחיד, שנאמר לכל אחד ואחת מישראל¹⁰, וכשם שהוא בעשרת הדברות, כן הוא בכל התורה כולה שניתנה לכאו"א מישראל בפרט. וכן הוא בנוגע לחלקי התורה המדברים ע"ד מצוות השייכות לכהנים ולויים, שגם הם ניתנו לכל ישראל, וכן להיפך. ועד"ז בנוגע לענינים ששייכים במיוחד לראשיכם שבטיכם, או לגרך אשר בקרב מחניך גו'¹¹, שכולם ניתנו לכל אחד ואחת מישראל. וכשם שהתורה ניתנה ומהוה הוראה לכל אחד ואחת מישראל, כן הוא גם בענין הזמן, שכל התורה היא הוראה על כל הזמנים, כולל גם זמן הגלות, ואדרבה, במיוחד על זמן הגלות, שמרובה יותר בכמות מהזמן שלא היו ישראל בגלות, שהרי לאחר שנצרך את ימי הבית הראשון שעמד ת"י שנה, והבית השני שעמד ת"כ

(1) פרשתנו לג, א.
 (2) פרשתנו פח, ג.
 (3) אוה"ת פרשתנו ס"ע א'שנב. ס"ע עת"ר ס"ע רט [ע' שח] ואילך.
 (4) א'שנו ואילך. סה"מ תרמ"ט ע' תנח.
 (5) יתרו כ, ב.
 (6) פרשתנו שם, מח.
 (7) ראה פסיקתא דר"כ פסקא יב. ילקוט שמעוני יתרו רמז רפו. רמב"ן עה"פ.
 (8) שם, ג.
 (9) פרשתנו שם, מח.
 (10) ראה פסיקתא דר"כ פסקא יב. ילקוט שמעוני יתרו רמז רפו. רמב"ן עה"פ.
 (11) לשון הכתוב — ר"פ נצבים.
 (12) שם, לח"לט. חוקת כ, כג ואילך.